

Μηχανισμός Στήριξης Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας - Φάση Β

1^η ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΥΡΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ο εμπορικός τομέας περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, το οποίο επιμερίζεται σε τρεις επιμέρους κλάδους: τη **χονδρική και λιανική πώληση** (δηλ. η πώληση χωρίς μετατροπή) των κάθε είδους αγαθών, την παροχή υπηρεσιών συναφών με την πώληση των εν λόγω αγαθών, καθώς και το **εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών**.

Σύμφωνα με τα **τελευταία διαθέσιμα στοιχεία**, το 2022 οι **εμπορικές επιχειρήσεις** αποτελούν το 25,6% του πληθυσμού της επιχειρηματικής οικονομίας (εκτός αγροτικού τομέα και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών), συμβάλλοντας στη διαμόρφωση του 18,5% του τελικού προϊόντος της (σε όρους προστιθέμενης αξίας). Σε όρους **πωλήσεων** το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σε αισθητά πιο υψηλά επίπεδα (36,02%), ενώ ιδιαίτερα θετική χαρακτηρίζεται και η συμβολή του κλάδου στην **απασχόληση**, καθώς σχεδόν **1 στους 4 απασχολούμενους** στην ελληνική οικονομία δραστηριοποιείται στον ευρύτερο τομέα του εμπορίου (ή το 24,5% των απασχολούμενων).

Από τα πρόσφατα στοιχεία προκύπτει εκ νέου ο σημαντικός ρόλος του εμπορικού τομέα στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, η οποία έχει επιστρέψει σε μια αναπτυξιακή φάση μετά και το τέλος της υγειονομικής κρίσης. Το 2024, το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 2,3%, ενώ ο εμπορικός τομέας υποστηρίχθηκε από την σχετική αύξηση των πωλήσεων προς τις χώρες του εξωτερικού (εξαγωγές), παρά τις διεθνείς αναταράξεις στο διεθνές εμπόριο. Με βάση τα πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2024, ανήλθε στο 4,8% του ΑΕΠ ή τα € 11,4 δισ. σε απόλυτους αριθμούς, ενώ παράλληλα οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης επιβεβαίωσαν την θετική προοπτική της ελληνικής οικονομίας, αναβαθμίζοντας την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, επιτρέποντας την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές.

Οι επικείμενη **επιβολή υψηλών δασμών** αλλά και οι διεθνείς γεωπολιτικές αναταραχές πρόκειται να επηρεάσουν σημαντικά τις διεθνείς εμπορικές αλυσίδες, θέτοντας εμπόδια στην ελεύθερη εμπορική δραστηριότητα, αυξάνοντας το κόστος διακίνησης των προϊόντων. Οι διακυμάνσεις στα κόστη μεταφοράς αλλά και η αβεβαιότητα ως προς τη διαθεσιμότητα πρώτων υλών ενδέχεται να επηρεάσουν τις επενδυτικές αποφάσεις αλλά και τον προγραμματισμό των εταιρειών, επιβαρύνοντας την ανάπτυξη τόσο των επιχειρήσεων όσο και των χωρών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Στατιστικού Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ η άσκηση εμπορικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αποτελεί ένα σημαντικό πόλο έλξης επιχειρήσεων καθώς, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία το 2022 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας δραστηριοποιούνταν 13.222 εμπορικές επιχειρήσεις σε σύνολο 100.579 επιχειρήσεων (**ποσοστό 13,1%**). Ειδικότερα, στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας δραστηριοποιούνταν 4.151 εμπορικές επιχειρήσεις, στην ΠΕ Αχαΐας 6.018 επιχειρήσεις και στην ΠΕ Ηλείας 3.053 εμπορικές επιχειρήσεις. Σε όρους **κατανομής των επιχειρήσεων στους επιμέρους κλάδους του εμπορίου**, τα ποσοστά συμμετοχής της κάθε δραστηριότητας συνολικά στον κλάδο του εμπορίου συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό στις τρεις εξεταζόμενες περιφερειακές ενότητες. Το ποσοστό των επιχειρήσεων του λιανικού εμπορίου κυριαρχεί με ποσοστά από 62% έως και 68% περίπου. Ακολουθεί ο κλάδος του χονδρικού εμπορίου, με ποσοστά από 20% έως και 25% περίπου. Τέλος, όσον αφορά το εμπόριο αυτοκινήτων και τις μοτοσυκλετών τα ποσοστά διαμορφώνονται στο 12% - 13%.

Σε πιο αναλυτικό επίπεδο, η πλέον δημοφιλής εμπορική δραστηριότητα και στις τρεις εξεταζόμενες περιφερειακές ενότητες αναδεικνύεται η **λιανική πώληση άλλων ειδών σε εξειδικευμένα καταστήματα (NACE 477)** συγκεντρώνοντας το 21 % των εμπορικών επιχειρήσεων της Ηλείας (639 από 3.042 επιχειρήσεις) και το 21% των εμπορικών επιχειρήσεων της Αχαΐας (1.261 από 6.018 επιχειρήσεις). Στην Αιτωλοακαρνανία καταλαμβάνει ελαφρώς μικρότερο ποσοστό και συγκεκριμένα το 18,5% των εμπορικών επιχειρήσεων (764 από 4.124 επιχειρήσεις.)

Από την επεξεργασία των δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ παρατηρείται ότι δύο εκ των τριών εξεταζόμενων κλάδων και συγκεκριμένα των αυτοκινήτων και των μοτοσυκλετιστών και του λιανικού εμπορίου **εμφανίζουν κάποιο συγκριτικό πλεονέκτημα** έναντι της ελληνικής επικράτειας, καθώς ο συντελεστής εγκατάστασης βάσει πλήθους επιχειρήσεων βρέθηκε να είναι υψηλότερος της μονάδας και συγκεκριμένα **1,24** (και από τους άλλους δυο κλάδους). Ο κλάδος του χονδρικού **εμπορίου δεν εμφανίζει κάποιο συγκριτικό πλεονέκτημα** έναντι της ελληνικής επικράτειας, καθώς η τιμή του συντελεστή βρέθηκε να είναι μικρότερη της μονάδας (**0,88**). Αναλυτικότερα, στον πρώτο εξεταζόμενο κλάδο (**εμπόριο αυτοκινήτων & μοτοσυκλετών G45**) που περιέχει το εμπόριο αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών **όλες οι δραστηριότητες** εκτός από την «**Πώληση μηχανοκίνητων οχημάτων (NACE 451)**» έχουν συντελεστή εγκατάστασης **μεγαλύτερο της μονάδας**. Στον κλάδο του **χονδρικού εμπορίου (G46)**», μόνο η δραστηριότητα «**Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων γεωργικών πρώτων υλών και ζώντων ζώων**» (**NACE 462**) και η το «**Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού**» (**NACE 463**) έλαβαν τιμή μεγαλύτερη της μονάδας. Ειδικότερα, η τιμή συντελεστή της δραστηριότητας για την πρώτη δραστηριότητα ανήλθε σε **2,18** και για την δεύτερη δραστηριότητα σε **1,28**, καταδεικνύοντας την ύπαρξη συγκριτικού πλεονεκτήματος έναντι της υπόλοιπης χώρας. Στο **λιανικό εμπόριο (G47)** ο συντελεστής του συνόλου υπολογίστηκε λίγο κάτω από τη μονάδα (0,98), με πέντε εκ των οκτώ δραστηριοτήτων να υπερβαίνουν την τιμή της μονάδας. Συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες που διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι της χώρας είναι οι «**Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα** » (**NACE 472**) με τιμή συντελεστή **1,36**, «**Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα**» (**NACE 473**) με τιμή συντελεστή **1,72**, «**Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα**» (**NACE 474**) με τιμή συντελεστή **1,17**, «**Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα**» (**NACE 477**) με τιμή συντελεστή **1,04** και «**Λιανικό εμπόριο σε υπαίθριους πάγκους και αγορές**» (**NACE 478**) με τιμή συντελεστή **1,08**.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης πραγματοποιήθηκε **χρηματοοικονομική ανάλυση** των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων των εξεταζόμενων κλάδων των επιχειρήσεων του **εμπορικού τομέα** και των κλάδων αυτού, **ήτοι εμπόριο αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών, χονδρικό εμπόριο, λιανικό εμπόριο** τόσο σε ολόκληρη τη χώρα, όσο και στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Οι **πωλήσεις** του κλάδου του **εμπορίου αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών (G45)** την περίοδο 2020-2023 αυξήθηκαν τόσο σε όλη τη χώρα, όσο και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ειδικότερα, οι πωλήσεις του δείγματος σε όλη την Ελλάδα ανήλθαν το 2023 στα €8,4 δισ., παρουσιάζοντας συνολική αύξηση 87,2% σε σχέση με το 2020. Αντίστοιχα, οι πωλήσεις του δείγματος των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από €66,4 εκατ. το 2020 διαμορφώθηκαν σε €105 εκατ. το 2023. Το 2023, οι επιχειρήσεις τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και πανελλαδικά κατέγραψαν άνοδο 13,3% και 25,9% αντίστοιχα, σε σχέση με το 2022. Το **ποσοστό των κερδοφόρων εταιρειών** την περίοδο 2020-2023 είχε αυξητική τάση στο σύνολο της χώρας και από 64% το 2020 διαμορφώθηκε στο 75% το 2023. Την

ίδια εικόνα εμφάνισε και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καθώς, το 2020 το μερίδιο των ζημιολόγων εταιρειών διαμορφώθηκε στο 17% και το 2023 περιορίστηκε στο 9%.

Η πορεία του δείκτη **αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** επηρεάζεται κατ' αναλογία από τις συνθήκες κερδοφορίας των υπό εξέταση επιχειρήσεων και την σταθερότητα των ιδίων κεφαλαίων τους κατά την αντίστοιχη περίοδο. Ως αποτέλεσμα, ο εν λόγω δείκτης διέγραψε μια έντονα ανοδική πορεία τόσο για τις επιχειρήσεις της περιφέρειας όσο και σε πανελλαδικό επίπεδο. Το 2021 ο δείκτης αποδοτικότητας κατέγραψε εμφατική άνοδο στο 20,3% από 9,7% το 2020, ενώ μέχρι το τέλος της αναφερόμενης περιόδου αναφοράς ανήλθε στο 30,4% για τις επιχειρήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο. Η πορεία για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας ήταν αντίστοιχη, αφού από τις 4,8% ποσοστιαίες μονάδες, ο δείκτης ανήλθε στο 21,4% το 2023. Αντίθετα, καθοδική πορεία μετά το 2021 παρουσίασε ο δείκτης **γενικής ρευστότητας**, τόσο για τις επιχειρήσεις της χώρας, όσο και της Περιφέρειας. Ειδικότερα το 2020 ανήλθε στο 1,13 για την Ελλάδα και στο 1,26 για την Περιφέρεια ενώ, το 2023 διαμορφώθηκε στο 1,09 και στο 1,13 αντίστοιχα.

Η **σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια** κινήθηκε καθοδικά κατά την εξεταζόμενη τετραετία για τις επιχειρήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο υποδηλώνοντας τη μείωση της εξάρτησης των επιχειρήσεων από εξωτερικό δανεισμό ενώ, στη Δυτική Ελλάδα ο δείκτης κινήθηκε ανοδικά κατά την περίοδο 2020 – 2023. Συγκεκριμένα, ο δείκτης για τις επιχειρήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο υποχώρησε από τις 3,48 μονάδες το 2020, στις 2,92 μονάδες, ενώ για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας ο δείκτης της σχέσης ξένων προς ίδια κεφάλαια ανήλθε από τις 2,86 μονάδες το 2020, στις 2,92 μονάδες το 2023.

Οι **πωλήσεις** του κλάδου του χονδρικού εμπορίου (G46) την εξεταζόμενη τετραετία 2020-2023 παρουσίασαν αύξηση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ειδικότερα, οι πωλήσεις του δείγματος ανήλθαν στα €837 εκατ. το 2021 και έπειτα στα €901 εκατ. το 2022, αντίστοιχη πορεία ακολούθησαν και την αμέσως επόμενη χρονιά, φτάνοντας στα €952 εκατ. Σε όλη τη χώρα οι πωλήσεις του δείγματος παρουσίασαν αρχικά ανοδική πορεία η οποία ανακόπηκε μετά το 2022. Συγκεκριμένα από τα € 43,8 δις το 2020, οι πωλήσεις των επιχειρήσεων για ολόκληρη την επικράτεια ανήλθαν στα € 68,3 δις, ενώ το 2023 υποχώρησαν στα € 66,5 δις, μείωση κατά 2,6%. Το **ποσοστό των κερδοφόρων εταιρειών** την περίοδο 2020-2023 είχε ανοδική τάση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και από 71% το 2020 διαμορφώθηκε στο 81% το 2023. Για τις επιχειρήσεις στο σύνολο της χώρας το ποσοστό κερδοφόρων εταιρειών παρουσίασε μικρές αυξομειώσεις την εξεταζόμενη περίοδο και το 2023 διαμορφώθηκε στο 80%.

Η **αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων** διαμορφώθηκε σε θετικά επίπεδα καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο για την Ελληνική επικράτεια και από 14,6% το 2020 ανήλθε στο 19,8% το 2023. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το 2020 ο δείκτης διαμορφώθηκε στο 13,6% και έπειτα από μια αυξομείωση που κατέγραψε τα επόμενα δυο χρόνια, σταθεροποιήθηκε στο 16,5% για το 2023. Μικρή μείωση παρουσίασε ο δείκτης **γενικής ρευστότητας** για τις επιχειρήσεις στο σύνολο της χώρας, όσο και στην Περιφέρεια παρουσίασε κατά την αναφερόμενη τετραετία. Ειδικότερα, για τις επιχειρήσεις στο σύνολο της χώρας το 2020 ο δείκτης γενικής ρευστότητας διαμορφώθηκε σε 1,31 και το 2023 ο δείκτης περιορίστηκε στο 1,3. Για τις επιχειρήσεις της Δυτικής Ελλάδας, ο δείκτης μειώθηκε από το 1,24 (2020) σε 1,22 για το 2023. Η **σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια** παρέμεινε σχεδόν στάσιμη για τις επιχειρήσεις του κλάδου στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τα έτη 2020-23, σημειώνοντας μικρές αυξομειώσεις εντός της περιόδου αναφοράς, που οδήγησαν στην σταθεροποίηση του δείκτη στις 1,76 μονάδες το 2023. Για το σύνολο του κλάδου σε

πανελλαδικό επίπεδο, καταγράφηκε σταδιακή πτώση του δείκτη, που από τις 2 μονάδες το 2020, υποχώρησε σε 1,83 μονάδες το 2023.

Οι **πωλήσεις** του κλάδου του λιανικού εμπορίου την εξεταζόμενη τετραετία 2020-2023 παρουσίασαν ανοδική τάση τόσο σε πανελλαδικό επίπεδο όσο και για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, οι πωλήσεις του δείγματος για ολόκληρη την επικράτεια ανήλθαν το 2023 στα € 24,6 δις., καταγράφοντας σωρευτική αύξηση κατά 40,4% από την αρχή της περιόδου. Ομοίως, οι πωλήσεις των επιχειρήσεων της Περιφέρειας κατέγραψαν μια επίσης σημαντική άνοδο κατά την αναφερόμενη τετραετία, με τις πωλήσεις του δείγματος των επιχειρήσεων να φτάνουν τα €239 εκατ. για το 2023, καταγράφοντας σωρευτική αύξηση της τάξεως του 36,1% από την αρχή της περιόδου. Το **ποσοστό των κερδοφόρων εταιρειών** την εξεταζόμενη τετραετία χαρακτηρίστηκε από σημαντική βελτίωση στο σύνολο της χώρας. Σαν συνολική εικόνα από το 2020 έως το 2023 επήλθε αύξηση του μεριδίου των κερδοφόρων επιχειρήσεων καθώς το 2020 στην Ελλάδα το μερίδιο τους περιοριζόταν στο 57% ενώ, κατά το τέλος της αναφερόμενης περιόδου το μερίδιο των κερδοφόρων επιχειρήσεων ανήλθε στο 72%. Παρομοίως, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφηκε μια σημαντική σωρευτική βελτίωση κατά το διάστημα αναφοράς, καθώς από το 64% το 2020 το μερίδιο των κερδοφόρων ανήλθε στο 76% για το 2023.

Η **αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων** παρουσίασε μια ανοδική τάση, τόσο για τις επιχειρήσεις της χώρας, όσο και για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας κατά την εξεταζόμενη τετραετία. Ειδικότερα, για το σύνολο της χώρας, καταγράφηκε εμφαντική αύξηση κατά την διετία 2020- 2021, που ο δείκτης διαμορφώθηκε στο 15,7% (από 9,2% το 2020), αλλά και κατά την διετία 2022 - 2023 που η αποδοτικότητα έφτασε στο 22,5% (από 14,2% το 2022). Για τις επιχειρήσεις της περιφέρειας ο δείκτης κινήθηκε ανοδικά καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, φτάνοντας το 19,7% το 2023 από 13,5% το 2020.

Ο δείκτης **γενικής ρευστότητας** για τις επιχειρήσεις της χώρας παρουσίασε ήπια ανοδική πορεία. Ειδικότερα, το 2023 ανήλθε στο 0,89 για την Ελλάδα ενώ, το 2020 ο δείκτης παρουσιάστηκε ελαφρώς χαμηλότερος στο 0,81. Αντίθετα ο δείκτης για τις επιχειρήσεις Περιφέρειας την εξεταζόμενη περίοδο, παρουσίασε μια περιορισμένη αλλά καθοδική τάση, με την γενική ρευστότητα να διαμορφώνεται στο 1,07 το 2023 από 1,13 το 2020. Η **σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια** κινήθηκε καθοδικά για τις επιχειρήσεις του κλάδου σε πανελλαδικό επίπεδο, επιδεικνύοντας ότι οι επιχειρήσεις έπαψαν να βασίζονται σε ξένα κεφάλαια, δηλαδή δανεισμό, για την χρηματοδότηση τους. Ειδικότερα, το 2023 ο δείκτης περιορίστηκε στο 2,38 από το 2,76 το 2020, ενώ όσον αφορά τις επιχειρήσεις της περιφέρειας, οι μεταβολές που σημειώθηκαν ήταν συγκριτικά μικρότερες. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι το 2023 οι επιχειρήσεις της περιφέρειας βασίστηκαν σχετικά περισσότερο σε ξένα κεφάλαια από ότι το 2020, με τον δείκτη των ξένων προς ίδια κεφάλαια να διαμορφώνεται σε 1,62 (2023) από 1,52 (2020).

